

NOTA AAN DE VLAAMSE REGERING

Betreft: Ontwerp van voorkeursbesluit “Realisatie van Extra Containerbehandelingscapaciteit in het havengebied van Antwerpen”

1 SITUERING

De Vlaamse overheid zet met de nieuwe procesaanpak voor complexe projecten in op de realisatie van projecten binnen een aanvaardbare termijn en met een zo maximaal mogelijk draagvlak. Met het decreet van 25 april 2014 betreffende complexe projecten, het besluit van 12 december 2014 tot uitvoering van het decreet complexe projecten en het besluit van de Vlaamse Regering van 13 februari 2015 tot aanwijzing van de Vlaamse en provinciale projecten ter uitvoering van het decreet van 25 april 2014 betreffende de omgevingsvergunning is de regelgeving inzake complexe projecten sinds 1 maart 2015 van kracht.

De nieuwe procesaanpak onderscheidt vier fases: de verkenningsfase, de onderzoeksfase, de uitwerkingsfase en de uitvoeringsfase. De fases zijn gescheiden door drie vaste beslismomenten: de startbeslissing, het voorkeursbesluit en het projectbesluit. Ter voorbereiding van het voorkeurs- en het projectbesluit vindt telkens een openbaar onderzoek plaats. In het traject van eerste idee tot en met de uitvoering zijn deze fases, beslismomenten en openbare onderzoeken de vaste ankers in het proces.

2 INHOUD

2.1 Startbeslissing

De Vlaamse Regering nam de startbeslissing van dit complexe project op 15 juli 2016. De startbeslissing beschreef uitvoerig de doelstelling, beleidscontext, aanpak, scope en het participatietraject. In essentie, stonden drie thema's centraal:

- Containerbehandelingscapaciteit: De noodzaak en de timing van de realisatie van bijkomende containerbehandelingscapaciteit werd onderzocht in een maatschappelijke kosten-baten analyse, opgeleverd in 2015. In deze studie werd de nood voor bijkomende containerbehandelingscapaciteit in de Antwerpse haven geraamd in functie van de verwachte containeroverslagvolumes in de Hamburg – Le Havre range en het marktaandeel dat de haven van Antwerpen kan verwerven. De studie hanteert drie verschillende groeiscenario's voor de toekomstige containeroverslag. In een sensitiviteitsanalyse werd ook de impact van een winst van het marktaandeel van 4% en een verlies van 4% nagegaan.

Hieruit blijkt dat ook in die gevallen de varianten in kwestie een ruimschoots positieve maatschappelijke waarde heeft. Door de aldus voorspelde containeroverslag in de haven van Antwerpen te confronteren met de containeroverslagcapaciteit die momenteel in de haven van Antwerpen aanwezig is, werd in de studie berekend dat in 2019 de kritische drempel bereikt zal zijn en er een concrete vraag zal ontstaan naar bijkomende containeroverslagcapaciteit, ongeacht of er een hoog, gemiddeld of laag groeiscenario voor de Antwerpse haven wordt gehanteerd.

- **Industriële/logistieke gronden:** De ontwikkeling van containerbehandelingscapaciteit hangt samen met het ontwikkelen van bijhorende industriële/logistieke gronden op het havenplatform. De samenhang volgt uit het economisch weefsel van de haven van Antwerpen, waar de mix tussen goederenbehandeling, logistiek en industrie elkaar onderling versterkt. Zo voeden de maritieme goederenstromen de havenindustrie, wat deze een belangrijk locatievoordeel oplevert. Anderzijds genereert de industriële cluster veel lading hetgeen de hubfunctie van de Antwerpse haven aanzienlijk versterkt. De ontwikkeling van nieuwe containerbehandelingscapaciteit biedt nieuwe kansen voor de verdere uitbouw van de cluster.
- **Verkeersverbinding:** Zowel de containerbehandelingscapaciteit als de industriële/logistieke gronden dienen te kunnen beschikken over een multimodale verkeersverbinding met het hoofdnet. Het gaat dan om spoorlijnen, wegen en binnenvaartontsluiting. Voor de binnenvaart dient voldoende behandelingscapaciteit te worden ingepland, net als voldoende wachtplaatsen voor de binnenschepen.

2.2 Doelstelling

Het project heeft als doelstelling de realisatie van extra containerbehandelingscapaciteit in het havengebied van Antwerpen, om de verwachte groei tot 2030 te kunnen accommoderen, de daarmee samenhangende ontwikkeling van industriële/logistieke gronden en de multimodale ontsluiting tot aan het hoofdnet.

2.3 Proces

De startbeslissing van 15 juli 2016 betekende de start van een onderzoeksfase met als doelstelling om een voorkeursalternatief te filteren uit een brede waaier van alternatieven. De voorbije periode vond een breed onderzoek en actorenoverleg plaats om zicht te krijgen op de impact en gevoeligheden van de verschillende alternatieven.

Voor de opmaak van de eerste versie van de alternatievenonderzoeksnota werd uitgegaan van de uitgangspunten van voormelde startbeslissing. Er werd veel tijd, energie en geld geïnvesteerd in overleg en participatie. Een overzicht van de overlegmomenten werd opgenomen in het ontwerp voorkeursbesluit.

Over zowel de geactualiseerde alternatievenonderzoeksnota als de uiteindelijke ontwerprapporten van het geïntegreerd onderzoek werd in de loop van 2017-2018 op verschillende momenten uitvoerig gecommuniceerd naar zowel actoren, bedrijven als burgers en andere belanghebbenden.

Op die manier werd, net zoals tijdens de verkenningsfase, invulling gegeven aan de principes inzake complexe projecten: open communicatie en transparantie, participatie, maatwerk, oplossingsgericht samenwerken, geïntegreerde aanpak en door de actoren gedragen procesregie.

De ontwerprapporten van het geïntegreerd onderzoek alsook de synthese van deze onderzoeken (opgenomen in de synthesenota) zijn sinds 17 januari 2017 publiek raadpleegbaar via de projectwebsite: <https://www.mow.vlaanderen.be/extracontainercapaciteitantwerpen/> Op 25 oktober 2018 werd een herwerkte set documenten beschikbaar gesteld. Naar aanleiding van

bijgevoegde beslissing zullen de ontwerprapporten opnieuw geactualiseerd en online beschikbaar worden gemaakt via de projectwebsite.

2.4 Besluitvorming

Rekening houdend met de resultaten van het geïntegreerd onderzoek en verschillende besprekingen met actoren en belanghebbenden werd er door het projectteam een voorkeursalternatief naar voren geschoven en werd door het projectteam een geïntegreerde projectdefinitie uitgewerkt die de krachtlijnen voor de uitwerkingsfase zal bepalen. Dit voorontwerp voorkeursbesluit werd aan de Vlaamse Regering op 21 december 2018 via een mededeling kenbaar gemaakt.

Het voorontwerp voorkeursbesluit, het ontwerp geïntegreerd onderzoek (incl. S-MER) en de ontwerp synthesenota werden van 7 januari 2019 tot en met 6 februari 2019 voorgelegd aan de adviesinstanties voor advies conform artikel 11, § 2 van het decreet van 25 april 2014 betreffende complexe projecten. Ter afronding van deze adviesvraag werd op 19 februari 2019 een adviesvergadering georganiseerd waarop de verschillende adviezen besproken werden. Rekening houdend met de verschillende adviezen en de besprekingen op de adviesvergadering is voorliggend ontwerp voorkeursbesluit vorm gegeven. Een antwoordnota geeft aan op welke wijze rekening is gehouden met de adviezen. Het ontwerp voorkeursbesluit, de ontwerp synthesenota, de ontwerp onderzoeksrapporten waarop de synthesenota gebaseerd is, waaronder het ontwerp van S-MER en de richtlijnen van de dienst MER, zullen conform artikel 15 van het van het decreet van 25 april 2014 betreffende complexe projecten worden onderworpen aan een openbaar onderzoek.

Nu wordt het ontwerp voorkeursbesluit ter goedkeuring voorgelegd aan de Vlaamse Regering. Het ontwerp voorkeursbesluit beschrijft de keuze voor één van de onderzochte alternatieven en de motivaties die aan de grondslag van deze keuze liggen. Het geeft ook richting aan de uitwerking van het project in de uitwerkingsfase.

Het voorkeursbesluit houdt de vaststelling in van een op strategisch niveau gekozen alternatief. De motivatie voor de keuze wordt beschreven in hoofdstuk 4 van het ontwerp voorkeursbesluit. Aan het definitief vastgesteld voorkeursbesluit kunnen ook een aantal rechtsgevolgen verbonden worden. De rechtsgevolgen van dit voorkeursbesluit zijn opgenomen in hoofdstuk 7 van het ontwerp voorkeursbesluit.

Het voorkeursbesluit vervalt van rechtswege als binnen zes jaar na de inwerkingtreding ervan geen eerste projectbesluit definitief is vastgesteld. De overheid die het voorkeursbesluit heeft vastgesteld kan het door haar definitief vastgestelde voorkeursbesluit opheffen, toch zolang er geen definitief vastgesteld projectbesluit is. De vervaltermijn van zes jaar wordt geschorst zolang een beroep tot vernietiging van het voorkeursbesluit aanhangig is bij de Raad van State.

Uit de adviezen die verkregen werden blijkt ook het belang van bijkomende mobiliteitsmaatregelen in het Waasland. Daarom wordt parallel aan dit complex project ook werk gemaakt van het planningsproces voor de verbinding tussen de N70 en de E34.

3 TIMING

Voor de timing van het proces wordt verwezen naar de procesnota. In de procesnota wordt de timing geactualiseerd naarmate het proces vordert.

4 BUDGETTAIRE WEERSLAG

De onderzoeksfase wordt afgesloten met een definitieve keuze met betrekking tot het voorkeursalternatief. In de uitwerkingsfase wordt verder in detail onderzocht hoe de realisatie zal gefinancierd worden.

De kosten voor een aantal studies en onderzoeken in de uitwerkingsfase kunnen opgevangen worden binnen de beschikbare middelen van het Vlaams Infrastructuurfonds. Specifiek voor MER-gerelateerde studies wordt een overheidsopdracht opgemaakt. De kost van dit onderzoek noodzakelijk om de uitwerkingsfase te kunnen afronden, wordt geraamd op 3,3 miljoen euro. De kostprijs wordt verdeeld over het Departement Mobiliteit en Openbare Werken, Havenbedrijf Antwerpen NV en de Maatschappij voor de ontwikkeling van de Linkerscheldeoever. De kostprijs voor het Departement Mobiliteit en Openbare Werken wordt geraamd op 1,7 miljoen euro.

Er werd op 16 april 2019 een gunstig advies van de Inspectie van Financiën verleend. Met de ommerkingen IF wordt rekening gehouden. De inspectie van Financiën merkt op dat het OBVR houdende de vaststelling van de instandhoudingsdoelstellingen en prioriteiten voor de met toepassing van de Vogelrichtlijn aangewezen speciale beschermingszone "BE2301336 Schorren en polders van de Benedenschelde" eerst door de VR definitief moet goedgekeurd zijn. In de uitwerkingsfase zal de kostenraming en kostenverdeling tussen de betrokken initiatiefnemers nog verder verfijnd worden naarmate het ontwerp verder vorm aanneemt, en tevens zal er een gezamenlijke oplossing gezocht worden met betrekking tot het grondverzet in het kader van de werken van de Oosterweelverbinding.

Het gemotiveerd begrotingsakkoord werd **aangevraagd op xx / <gunstig> verkregen op xx.**

5 WEERSLAG OP HET PERSONEELSBESTAND EN DE PERSONEELSBUDGETTEN

De goedkeuring van het ontwerp voorkeursbesluit heeft geen weerslag op het personeelsbestand en de personeelsbudgetten.

6 WEERSLAG OP DE LOKALE BESTUREN

Het Havenbedrijf Antwerpen NV en de Maatschappij voor de ontwikkeling van de Linkerscheldeoever zijn betrokken partijen, waarbij de impact van de kosten voor onderzoek noodzakelijk om de uitwerkingsfase te kunnen afronden deels mee wordt gedragen door deze betrokken initiatiefnemers conform hoger vernoemde kostenverdeling.

7 KWALITEIT VAN DE REGELGEVING

De goedkeuring van het ontwerp van voorkeursbesluit houdt geen regelgeving in en vereist dan ook geen reguleringsimpactanalyse.

Het ontwerp van besluit van de Vlaamse Regering tot definitieve vaststelling van het voorkeursbesluit werd aangepast aan het wetgevingstechnisch en taalkundig advies nr. 2019/13 van 11 januari 2019.

8 VOORSTEL VAN BESLISSING

De Vlaamse Regering beslist

1. haar goedkeuring te hechten aan bovengenoemd ontwerp van voorkeursbesluit van het complexe project "Realisatie van Extra Containerbehandelingscapaciteit in het havengebied van Antwerpen" in de zin van het decreet van 25 april 2014 betreffende complexe projecten.
2. De Vlaams minister, bevoegd voor Omgeving, Natuur en Landbouw , opdracht te geven om het ruimtelijk planningsproces voor de verbinding tussen de N70 en de E34 te starten.

De Vlaamse minister van Mobiliteit, Openbare Werken,
Vlaamse Rand, Toerisme en Dierenwelzijn

Ben WEYTS

De Vlaamse minister van Omgeving, Natuur en Landbouw

Koen VAN DEN HEUVEL

Bijlagen:

- advies IF dd. 16 april 2019
- advies begroting dd. xx
- ontwerp van voorkeursbesluit
- ontwerp van synthesesnota
- antwoordennota
- ontwerp van onderzoeksrapporten